

RIVIERPARK MAASVALLEI

Evaluatie en toekomst

ONTSTAAN

Het plan voor het RivierPark Maasvallei ontstond in 2006 vanuit een bepaalde nood: het werd aan de Vlaamse oever opgericht om op streekniveau het enorme natuurlijke en landschappelijke potentieel van de Maasvallei te ontwikkelen als basis voor duurzaam toerisme. Daartoe moest voor het eerst worden samengewerkt op het niveau van het landschap. Het woord 'RivierPark' gaf de status van het gebied weer: uitzonderlijke riviernatuur en een grote soortenrijkdom vormen samen met een waardevol landschap, erfgoed en couleur locale één betekenisvol geheel, vergelijkbaar met de 'parcs naturels régionaux' (FR) of 'naturparks' (D).

ONTSTAAN

BIJ HET ONTSTAAN VAN HET RIVIERPARK WERDEN EEN AANTAL DUIDELIJKE DOELSTELLINGEN GEDEFINIEERD:

1. Er kwam een streefbeeld voor het ruime rivierbed van de Maas. Het moest ontwikkeld worden tot een ecologische hoofdweg en een toeristische topper. De ingesnoerde rivier moest opnieuw meer ruimte krijgen, binnen de winterdijk zou zo meer nieuwe natuur ontstaan. Na het aangepaste Grinddecreet in 2009 (B) haakten hoogwaterveiligheid, grindontginning en natuurontwikkeling in mekaar, en in Nederland startte het jaar voordien volgens dezelfde principes het project 'Grensmaas'. Ook buiten het winterbed was het tegengaan van versnippering een belangrijke doelstelling, waarvoor o.a. de VLM (B) werd aangesproken.
2. Er was meer belevingswaarde nodig voor het snoer van Maasdorpen. Ze moesten met elkaar verbonden worden door een kwalitatief wandel- en fietsaanbod, de ondernemers moesten er aangesproken worden, landschapselementen en erfgoedsites moesten terug meer aandacht krijgen. Ook aan meer natuur- en open ruimte verbindingen tussen de Maas en haar achterland, moest worden gewerkt.
3. De Maasvallei verdiende een nationale en internationale promotie. Er moest een kwalitatieve recreatieve ontsluiting komen, met een eenvormige infrastructuur of huisstijl zodat de vallei ook een ruimtelijke herkenbaarheid zou krijgen. Het merk 'RivierPark Maasvallei' moest worden uitgebouwd.
4. Er moest een samenwerking met NL gezocht worden, zodat de Maaslanders op beide oevers er uiteindelijk beter van zouden worden.

VAN IN HET BEGIN WERD DIT DE TAAK VAN EEN BREED SAMENWERKINGSVERBAND, WAARBIJ RLKM DE AANJAGER EN OPDRACHTHOUDER WAS/IS. NA 12 JAAR KEIHard WERKEN GROEIDE HET RIVIERPARK MAASVALLEI UIT TOT WAAR HET VANDAAG VOOR STAAT:

“Het RivierPark Maasvallei vormt een natuurrijk, grensoverschrijdend rivierlandschap waar bewoners en bezoekers tot rust komen. De ecologische hoofdweg die de rivier is, vormt het hart en de basis voor duurzame beleving. Kwaliteit, aandacht voor erfgoed en samenhang zorgen voor een landschap waar het goed is om te leven, te werken en te ontspannen.”

MISSIE

TOT DEZE KERNCIJFERS IS HET RIVIERPARK GEËVOLUEERD*

20 natuurgebieden, samen ca. 1.500 ha, beheerd door B + NL natuurbeheerders, grote grazers

3 329 soorten waar de plantenrijkdom en de watervogels uitspringen

Ca. 1 000 000 fietsers per jaar waarvan 1 op 9 een veerpontje neemt

Ca. 300 000 wandelaars per jaar

Ca. 600 km aan goed onderhouden recreatieve routes

53 092 directe inwoners in het RivierPark, beschermd tegen hoogwater

Bij piekdebieten van $+3000\text{m}^3/\text{s}$ kan de Maas haar volledig winterbed innemen: 4 136 ha

+30 partners waaronder gemeenten, provincies, rivier- en natuurbeheerders, toeristische organisaties en middenveldorganisaties

* 2018, waarderingsstudie UHasselt

CIJFERS

HOEWEL VEEL RESULTATEN WERDEN GEBOEKT, BLEVEN ER OOK DOELSTELLINGEN NIET INGEVULD. BOVENDIEN EVOLUEERDE DE LOKALE EN GLOBALE CONTEXT. DIT IS ONZE EVALUATIE EN SWOT MET HET OOG OP DE TOEKOMST:

1. Het streefbeeld bleek een sterk gegeven om, waar er consensus, mensen en middelen waren, een pak te realiseren op het terrein. Maar ook vandaag is het relevant: er is nog versnippering, en het proces van rivierverruiming is door klimaatverandering actueler dan ooit. Tussen de natuurgebieden is verdere afstemming over eenheid van beheer (bijv. begrazing) nodig. Het instrument landinrichting (B) wordt toegepast op de Maasvallei, maar is een langzaam proces.
2. Het snoer van Maasdorpen werd gevormd. Er ontstond een sterk recreatief wandel- en fietsaanbod, langs erfgoed- en kleine landschapselementen, ook buiten de natuurgebieden. In de zone tussen de grens van de Maasvallei en de beschermde natuur, moet de kwaliteit van het landschap en de verbindingen ertussen nog omhoog.
3. De herkenbaarheid voor het RivierPark Maasvallei is er gekomen, net zoals het 'merk', dat via verschillende kanalen werd uitgebouwd. De logies doen het goed, fietsen en wandelen scoren hoog. Nu komt het er op aan om de eigen inwoners tot ambassadeurs te maken van de streek waarin ze leven.
4. De samenwerking met NL is een feit en zit op kruissnelheid. Toch vormt het aantal partners vandaag een even grote uitdaging als in 2007. Partners zelf geven het belang aan van dit samenwerkingsverband, dat moet voorkomen dat binnen dit unieke landschap, iedereen op zijn eigen terrein terugvalt.

S

De ruige riviernatuur is geen eufemisme, ligt er echt

•

Bewoners zijn erg begaan

•

Grensoverschrijdend samenwerken in de praktijk

•

Actie- en resultaatgericht

•

Uitgebreid samenwerkingsverband

•

Internationaal karakter, ligging

•

Reeds groot bereik, zowel van inwoners als toeristen

•

Hoge bezoekerstevredenheid (logies, onderhoud routes,...)

•

Rijk verleden, couleur locale

W

Versnippering, zowel ruimtelijk als in initiatieven

•

Rijk verleden te veel verborgen

•

Maasvallei lijkt niet 'top of mind' te zijn, blijft grensstreek, 'wilde westen'

•

Te weinig slagkracht/budget in vergelijking met grote spelers, keuzes

dringen zich op

•

Weinig evenementen, weinig horeca

•

We zijn niet in alles grensoverschrijdend

•

We doen veel zelf, terwijl we ook partners kunnen 'besmetten'

•

Er zijn veel soorten gidsen in de streek

•

Duurtijd van sommige processen

O

Streekgevoel activeerbaar

•

Fietsen en wandelen zit in de lift, wordt op ingezet

•

Geplande investeringen mobiliteit

•

De ontwikkeling van De Wissen tot Internationaal Maascentrum

•

Ontwikkeling van plekken, die het RPMV aangrijpen (bijv. Stein), potentieel wordt gezien

•

De kersvers ontgrinde natuur

•

Overloopgebied drukke Heuvelland (NL)

•

Groeiend maatschappelijk belang natuur, gezondheid, klimaat

•

Groeiende interesse erfgoed, lokale beleving, bijzondere natuurbeleving

•

Visie toeristische spelers (cfr 'florerende bestemmingen')

T

Projectfinanciering vs lange termijn

•

Maasland kent uitdagingen, sociaal en economisch

•

Gevoel bij bewoners dat hun leefomgeving (te) sterk verandert

•

Verkokering. Associaties met toerisme, óf natuur, maar afstemming over veel meer thema's is nodig om de kwaliteit van het landschap te verhogen

•

We worden pas één bestemming als de bezoeker consequent merkt dat alles deel is van een geheel. Het moet geen eenheidsworst worden, maar engagement van partners naar geheel is belangrijk

•

Bezorgdheid over natuurbeheer vs vrijetijdseconomie

•

Ingewikkelde werkvorm en -structuur die gaat 'wegen' bij ons en bij partners

RIVIERPARK MAASVALLEI GROEIT TEGEN 2030 UIT TOT HÉT REFERENTIEGEBIED IN DE BENELUX VOOR EEN KLIMAATBESTENDIG, NATUURRIJK EN AANTREKKELIJK RIVIERLANDSCHAP, DAT VOLOP BELEEFD WORDT DOOR BEWONERS EN BEZOEKERS.

TOEKOMST

DIT IS DE VISIE WAAR WE SAMEN VOOR WILLEN GAAN, VERTAALD IN DRIE AMBITIES:

Kwaliteit is een voorwaarde voor meer beleving in het RivierPark Maasvallei. Door natuurlijke en landschappelijke kwaliteit en kwaliteit van leven na te streven, zorgen we voor een betekenisvol landschap waar bewoners fier op zijn en bezoekers naar willen terugkeren.

We streven naar zo veel mogelijk aaneengesloten riviernatuur in het winterbed, met grensoverschrijdende beheersafspraken. Toerisme en recreatie kan zich hier duurzaam ontwikkelen en een hefboom zijn voor nog meer kwaliteit.

We gaan voor meer dynamiek door de eigen bewoners actief te betrekken bij het landschap dat hen omgeeft. Door lokale partnerschappen en een grotere aandacht voor erfgoed zorgen we voor 'sense of place' bij bewoners, middenveld, overheid en ondernemers.

We investeren in het samenwerkingsverband achter RivierPark Maasvallei, grensoverschrijdend, zodat we samen werk kunnen maken van toerisme en recreatie, maar ook van het dynamische landschap zelf. Zo bewijzen we jaarlijks aan 1 500 000 bewoners en bezoekers dat grote ruimtelijke uitdagingen zoals hoogwaterveiligheid en klimaat ook volop kansen bieden om goed te leven en te beleven.

AMBITIE 1

Met respect voor natuur en erfgoed ontwikkelen we het RivierPark Maasvallei naar een hogere landschappelijke kwaliteit. Investeren in het landschap is investeren in het toeristisch potentieel.

AMBITIES

MEER NATUUR, MEER BIODIVERSITEIT

- We houden het streefbeeld van 2.500 ha aaneengesloten riviernatuur met gezamenlijke beheerafspraken centraal in de samenwerking
- In de landbouwgebieden van het RivierPark werken we waar mogelijk samen met landbouwers om natuur- en landschapswaarden te integreren in hun bedrijfsvoering, vanuit de zoektocht naar win-win
- We zoeken de meekoppelkansen voor natuur en recreatie in processen rond grindwinning, rivierversuiming en natuurontwikkeling
- We zijn een actieve partner in het creëren van natuurverbindingen en stapstenen

WE STREVEN NAAR ONTSNIPPERING, SAMENHANG, ERFGEDONTSluitING IN HET LANDSCHAP

- We bouwen kwalitatieve instapplekken uit, die beleving toevoegen en onderling verschillen
- We strijden tegen zwerfvuil en voor waterkwaliteit
- We werken aan de vergroening en ontharding van Maasdorpen en het opwaarderen van het erfgoed
- We ondersteunen de VLM in Landinrichting (B)
- We zoeken naar kwalitatieve recreatieve verbindingen

AMBITIE 2

We nodigen bewoners en bezoekers uit om kennis te maken met de troeven van het landschap en het verhaal van het RivierPark.

WE VERHOGEN DE NATUURBELEVING

- We creëren een snoer van premium plekken voor bijzondere natuurbeleving
- We geven de Maaslandse kruiden waar mogelijk een glansrol
- We zorgen voor een gedegen onderhoud van de recreatieve routes en de randinfrastructuur van het RivierPark (B)
- MaasVerkenner zijn de ambassadeurs van de streek
- We profileren ons als een gebied voor bijzondere en 'wilde' natuurbeleving (struinen, vloten, vogels, wilde riviernatuur, grazers, ...)

BEWONERS WORDEN KENNERS EN FANS VAN 'HUN' RIVIERPARK

- We werken een aanbod uit rond educatie in de vrije tijd
- We betrekken inwoners bij de werking van het RivierPark, bijv. in communicatie of opruimacties
- We werken een aanbod uit voor het verenigingsleven
- We zorgen voor mogelijkheden tot vieren
- We zijn een partner voor initiatieven rond couleur locale en erfgoed

ONDERNEMERS BOUWEN MEE

- We zetten in op netwerkvorming en ambassadeurschap
- We stappen mee in Wild Life Economy (NL)
- We ondersteunen producenten in de ontwikkeling van streekproducten in de brede zin

ACTIVITEITEN EN EVENEMENTEN VOEGEN LEVEN TOE

- We organiseren jaarlijks minstens 1 grensoverschrijdend evenement
- We werken samen met organisatoren van profielversterkende evenementen

AMBITIE 3

grensoverschrijdende samenwerking zorgt voor internationale uitstraling

WE INVESTEREN IN HET SAMENWERKINGSVERBAND ACHTER HET RPMV

- We coördineren de werkgroepen, overleggen structureel op ambtelijk en beleidsniveau
- We zorgen voor de lijm tussen partners door in te zetten op ontmoeting en kennisdeling

WE VOEREN COMMUNICATIE EN MARKETING OM DE BEKENDHEID VAN RPMV TE VERGROTEN

- We bouwen ons imago uit met wilde riviernatuur en zijn markante soorten, erfgoed en rust als hoofdingrediënten
- We haken maximaal aan, daar waar verblijfgasten zich in de omgeving bevinden

WE BOUWEN HET INTERNATIONAAL MAASCENTRUM DE WISSEN UIT

HET AANBOD AAN RECREATIEVE ROUTES WORDT STEEDS MEER GRENDOVERSCHRIJDEND

- De Lange Afstandswandeling verbindt alle elementen van het RivierPark

WE WERKEN (MEE) AAN VERBINDENDE INFRASTRUCTUUR

- Veerpontjes
- Fietsbrug(gen)

WE WERKEN SAMEN MET KENNISINSTELLINGEN DIE HET RIVIERPARK BESTUDEREN, EN VERTALEN DE RESULTATEN NAAR EEN BREDER PUBLIEK

- Maas in Beeld
- LUCA school of arts
- Waarderingsstudie U Wageningen
- Biografie van de Maas (SHC Maastricht)

WE NETWERKEN IN DE EUREGIO, MET DE FOCUS OP KENNISDELING

Deze 3 ambities voeren mee volgende
SDG's uit:

- 11 (duurzame gemeenschappen)
- 13 (klimaatactie)
- 14 (leven in het water)
- 15 (leven op het land)

BEDANKT VOOR UW INPUT!

Projectbureau RivierPark Maasvallei
Versie november 2019

